

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

1 Cor. 5, 7—8.

NICHIFOR CRAINIC ȘI TIMPUL NOSTRU

de NICOLAE Mitropolitul Ardealului

Fiecare popor trebuie să aibă anumite directive de viață cari sunt tot atâtea cristalizări ale concepției sale despre lume, ale misiunii sale în istorie, tot atâtea precizări ale aspirațiilor sale, răsărite din confruntarea acestora cu necesitățile și împrejurările din fiecare timp. Nici un om nu poate trăi numai pentru nevoile materiale ale momentului, ci urmărește pe deasupra lor linia unui rost cu o semnificație superioară. Cu atât mai mult are lipsă o națiune de conștiința unei misiuni superioare, care să-i hrănească ~~elanurile de împlinire și de~~ progres.

Dar cristalizările acestea ale lumei de simțiri și de tendințe ale unui popor, ale felului de a-și tălmăci gândurile și aventurile sale, sunt cu deosebire opera profetilor lui. Aceștia, prin intuiția lor, prin trăirea deosebit de intensivă a înclinațiilor adânci ale neamului, reușesc să îmbrace în formulări concrete și potrivite fiecărui timp aspirațiile generale.

În sufletul adânc al neamului nostru trecutul a definitivat și rotunjit o concepție constatătoare din două idei fundamentale: *ideea de rasă și ortodoxia*. Acestea formează, împlinite, tradiția permanentă a vieții noastre istorice, albia regulativă și continuă a veacurilor de viață românească.

Dar fiecare generație trebuie să-și îmbogățească pentru sine și pentru împrejurările în cari trăiește această tradiție. Ea trebuie făcută vie, trebuie simțită, văzută și înțeleasă ca forță actuală, în nouă înfățișare, în noi amplificări. Numai așa ea nu devine piedică pentru progres, ci impuls spre viață nouă, dar în legătură cu trecutul. Fiecare generație trebuie să actualizeze pentru sine tradiția de totdeauna a neamului. Dar misiunea aceasta și-o îndeplinesc generațiile prin exponenții lor, prin vizionarii și profetii neamului.

Eminescu a îndeplinit această misiune pentru generația lui.

După războiu, din mijlocul generației noastre s'a ridicat ca purtătorul de cuvânt al tradiției neamului pentru vremurile de azi, *Nichifor Crainic*. El a înălțat această tradiție într'o nouă lumină. Sinteza de totdeauna între tradiționalism și ortodoxie a fost văzută de puternicul lui spirit de aprofundare, într'o formă atât de desăvârșită cum nu s'a mai văzut până la el.

Era necesar mai ales după războiul de întregire națională, când lumea la noi intrase, după realizarea idealului de veacuri, într'o fază de desorientare, să apară un glas puternic de chemare la matca permanentă a neamului. Era un moment în care se încrucișau tot felul de chemări străine de rostul autentic al nației noastre. Într'o parte își flutura coloarea violentă mesianismul roșu, în alta se bătea toba asurzitor pentru adunarea în jurul steagului unei false democrații. Au început să își ridice glasul și alte chemări imitate după modele străine. Se înstăpânise o generală abdicare dela linia unui conștient și viguros naționalism. În fața tuturor Nichifor Crainic, dominat puternic și stăruitor de un singur gând, de-o lumină de sus, a ridicat sus steagul fermecător al imperativelor noastre etnice, a pus în lumină ceea ce zăcea în adâncul sufletului național. Chemarea lui a fost chemare la drumul autentic al nației noastre. El a fost purtătorul de cuvânt al adevăratelor aspirațiuni ce trebuiau să nutrească toată generația de după războiu.

Nichifor Crainic prin această operă a sa a însemnat covârșitor de mult și pentru biserică. El a arătat ce important loc deține ortodoxia în spiritualitatea românească și ce cinstire și atențiune trebuie să-i dea oricine iubeste autenticitatea neamului său și dorește menținerea și dezvoltarea ei. Intelctualii

români au în Nichifor Crainic un model și un îndrumător, care le arată la ce izvoare trebuie să se adape, eliberându-se de vraja falsă a izvoarelor străine. Iar preoțimea trebuie să poarte o nemărginită recunoștință apologetului de prestigiu al ortodoxiei în viața neamului, gânditorului care i-a dat un corp sistematic de doctrină creștină în toate problemele vieții naționale și sociale. Și firește trebuie să-l citească fără încetare.

Nichifor Crainic a fost într'o așa măsură purtătorul de cuvânt al adevăratelor aspira-

țiuni naționale din timpul nostru, încât când viitorul va întreba ce a gândit epoca noastră, generația de azi, la el se va adresa. Prin glasul lui cei buni ai noștri vor da cel mai limpede și mai demn răspuns.

Pentru opera sa, pentru meritele sale, îl sărbătorim acum cu toată recunoștința sufletelor noastre. Și mulțumim lui Dumnezeu că această sărbătorire îl găsește în plină desfășurare a forțelor sale, ceea ce ne dă temeiul să așteptăm încă multe lumini și multe chemări animatoare dela el. Îl rugăm pe bunul Dumnezeu să ni-l țină încă mulți ani, să-i ajute în nobila strădanie de mai departe, căreia îi acordăm toată binecuvântarea.

(„Gândirea“ Nr. 4—1940)

„GÂNDIREA“ FESTIVĂ

Excelenta revistă Gândirea a eșit, pe luna Aprilie, într'un splendid număr festiv închinat lui Nichifor Crainic cu prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani.

Toți cari cunoaștem mai de aproape pe directorul Gândirei, socotim binemeritat omagiul cultural ce i se aduce de către personalitățile de seamă ale criticii românești, în frunte cu I. P. S. Mitropolit Nicolae al Transilvaniei.

Fiindcă Nichifor Crainic este una din figurile dominante ale culturii noastre de azi, prin talentul excepțional și opera prodigioasă ce a realizat-o. Prin creația sa poetică, inspirată de tainele și frumusețile solului natal, el a intrat definitiv în literatură, iar prin activitatea teologică atât de intensă și originală a trezit acel minunat curent de spiritualitate ortodoxă, care s'a impus nu numai în viața Bisericii noastre, ci și în mișcarea literară a vremii.

Ca ziarist a biciuit păcate, ca filosof a elogiat virtuți, iar ca teolog a pus în lumină cuceritoare comorile sufletești ale ortodoxiei noastre. Prin articolele și eseurile lui din „Gândirea“, prin cărțile publicate și conferințele rostite, Nichifor Crainic a fixat cu o rară in-

tuiție și surprinzătoare noutate acele „puncte cardinale în haos“ cari au însemnat tot atâtea prileji inedite spre imensa valoare a ortodoxiei, ca înaltă concepție de viață și element determinant în destinul de mărire al neamului românesc.

Ne reamintim frumoasa conferință ce-a rostit-o la congresul general al F. O. R.-ului din Arad, despre ortodoxie. Examinând raportul ei față de naționalism, spunea, că ortodoxia urmărește unitatea în spirit și pentru a ajunge la această țintă, pornește dela varietatea naturală a lumii. Catolicismul impunând popoarelor una și aceeași limbă, cea latină, desconsideră sensul minunii din ziua coboririi Duhului sfânt. Ortodoxia se conformează sensului acestei minuni, respectând graiul și individualitatea fiecărui neam. Națiunile, prin urmare, sunt unități variate ale naturii create, și ele intră ca atare în organismul ierarhic al Bisericii. Sunt atâtea biserici câte națiuni, ca tot atâtea fragmente ale Bisericii ecumenice sau cosmice.

În toate aceste unități locale sunt valabile aceleași ierarhii, aceleași funcțiuni harice ale lor, aceeași dogmă, același crez de mântuire. Catolicismul făcând

din scaunul vicarului unicul său centru, universalizează ceea ce e local, pe când ortodoxia localizează ceea ce e universal. Căci capul Bisericii noastre nu e un vicar oarecare, ci însuși Hristos Pantocratorul. Iar Hristos, ca fire dumnezească, e prezent pretutindeni și în ori ce loc e centrul și focarul vieții noastre.

Om de o mare cultură creștină și filosofică, Nichifor Crainic a răscolit, prin condeiul său fascinant, frumusețile ascunse ale spiritualității ortodoxe, influențând într-o largă măsură sufletul tinerimii de astăzi, căreia îi deschidea perspective lu-

minoase întru înțelegerea misiunii istorice a Românilor.

Doctrina lui Nichifor Crainic despre ortodoxie și semnificația ei națională, constituie unul din izvoarele cele mai de seamă pentru renașterea sufletească a Bisericii noastre, înălțându-i enorm conștiința puterilor cerești ce le deține în coborârea pe pământ a împărăției lui Dumnezeu.

De aceea omagiul curat de iubire și admirație ce i-l închină „Gândirea” festivă, purcede din certitudinea ce o avem, că el este o glorie a ortodoxiei românești.

I. M.

Chestiunea obligativității cununiei religioase.

D-l prof. Ion Lupaș, fost ministru, a adresat d-lui președinte al Adunării Deputaților în ședința din 5 Aprilie a. c. următoarea comunicare:

Domnule Președinte,

În sensul art. 73 din Regulamentul interior al Adunării Deputaților am onoare a face d-lui Ministru al Justiției următoarea întrebare:

Ce măsuri intenționează a lua pentru neîntârziata aplicare a cununiei religioase prevăzută în principiu în textul art. 20 al Constituției din 1938.

În calitate de fost ministru al Cultelor redactasem la începutul lunii Februarie 1938 o adresă către Ministerul Justiției stăruind să se examineze chestiunea elaborării unui decret-lege, prin care să se modifice și să se completeze art. 94 din legea privitoare la actele stării civile în sensul de a se declara nule de drept căsătoriile civile, care în termen de 30 de zile dela efectuarea lor în fața ofițerului stării civile nu vor fi urmate și de celebrarea cununiei religioase.

Această modificare urmărind scopul educativ, în sensul moral și patriotic, de a consolida viața familiară sporind totodată și prestigiul credinței religioase în sufletul cetățenilor, ar fi de dorit să nu întârzie prea mult.

Prof. I. LUPAȘ

DENIILE

Temeiul liturgic și valoarea lor în viața creștină a poporului român.

Drept credincioasa noastră biserică — făcliera vie de lumină în întunecul lumii, a orânduit și orânduiește în numele lui Dumnezeu buna noastră petrecere pe pământ;

că menirea ei este ca din omul țărânei să facă omul lui Dumnezeu, fiu al celui Prea'nalt și veșnic.

*

...Ca o cronică cu iz de bună înțelepciune biserica noastră a fost isvorătoarea de apă vie a mântuirii, și-o fi în veci toiag de sprijin drumetiei noastre către ceruri.

*

Biserica lui Dumnezeu a fost încă mai mult nouă românilor biserică românească, adică cetate și lăcaș de

înălțare, cer deschis proteguit de sabbie sfântă în care ne-am plămădit și crescut mărețiile de azi — măreția României veșnice.

*

Așa fiind cu dreaptă și cuviincioasă metanie ne întorcem acum să pomenim o fărâcă din fapta-i luminoasă, ca prin aceasta mai întâi să placem lui Dumnezeu și apoi, pe drept mai marilor noștri.

Să murturisim astfel mândria ce simțim a fi viitori slujitori ai altorului sfânt și să lăsăm pentru viitorime document despre sufletul și priceperea noastră de a înțelege și chivernisi talantul ce-a găzduit în noi Domnul.

*

Multe și minunate sunt faptele tale sf. Biserică!

De-ar fi cronicar sânguincios care să știe scrie cu duhu mai ales decât cu peana istoria nescrisă da trăită de toți, sau numai de-ar scrie cineva istoria bisericii noastre românești cu miile și miile de martiri, știuți doar de Domnul Cerurilor, de-ar scri-o cineva, mai că-mi vine a spune că n'am afla minte și om care să o poată priceapă.

Așa de viforoasă și atât de crudă mucenicie a petrecut. Că azi fiind luminată de atâtea capete semețe prin puterea duhului nu-i mirare de cinstite-ai cuvenită ce are între cele cinstite.

Despre unul dintre aceste temeuri trăite mai mult decât scrise mă încumet a aminti aici.

Temeiu ce-zace 'n noi ca bogățiile neafiate în negura gliei, despre trăiri și rândueli bisericesti pe care le-a așezat în deosebi *râvna mântuirii* — *prea plinul sufletului* nostru românesc.

Practice liturgice născute în pământ autohton deși alocurea li s'ar putea găsi asemănare, despre denii, cari sunt liturghisiri românești prin istoria și prin evenimentele ce s'au împreunat și isvorit din ele, despre isvoare mari ca acestea ce-au năvălit din sufletul nostru și și-au căutat

estuar prin care să spună lui Dumnezeu durerea și cântarea lui de slavă.

Da! Că rugăciunea românului este curată *spunere lui Dumnezeu*, ciobănește, drept și fără ocoliș mincinos de toate câte-i pătimește trupul și-i răvnește inima.

Și așa „Denile” deși ca formă liturgică sunt simple simboale, alătura de atâtea altele, în viața religioasă a poporului nostru au luat înfățișări de-o importanță capitală fiind prin trăirile și aspectele mistico-religioase cu care a fost îmbrăcate — adevărata quintesență a sufletului și educației noastre creștine.

Că „Denia”, sau forma plurală obișnuită — „deniile” (dela grecescul *δενος* — *δενυ* — ceea ce înseamnă rugăciune, gândire către Dumnezeu) sunt rândueli din ajunarea cea mare care voesc să ajute sufletelor o mai ușoară și mai grabnică apropiere de mântuire cu anume rugăciuni și cântări în care predomină *mângăierea iertării* prin întoarcere la buna credință.

Deniile sunt deci practice simbolice care înalță sufletul aprinzându-l de focul viu al muceniei mântuitoare alătura de pomenirea patimilor Mântuitorului.

Așezate în postul mare la anumite intervale, în postul mare — care în deobște este la începutul primăverii — când sumbrul mecezitei ierni se preface în muguri plâpanzi de viață, deniile sunt așa înțelese, transpunerea în omenesc, în sufletul omenesc, a inoirilor ce petrece natura.

Sunt rugăciuni de imprimăvărare, de înmugurire spre buna roadă a sufletului iernat de troenele păcatului.

Ca rugăciuni mângăietoare, *formelor* se apropie de practicile isihaste aducând irenică ușurare sufletului nostru pătimitor întru aflarea vieții.

Funcțiunea lor răspunde unei necesități de ordin psihologic și anume: orânduite seara la ceasul al 6-lea, când sufletul este inclinat către odihnă deci către o citire în străfundurile lui, în plus așezate la începutul, mijlocul, și mai ales la sfârși-

FOILETON

Căderea protopărinților în păcat.

Atari idei nu pot fi scoase de o minte normală din expresiunile biblice, bine și rău. Pe de altă parte omul încă dela început avea posibilitatea raporturilor sexuale normale. E greu ce-i drept să stabilim, dacă, înainte de a comite păcatul, Adam o cunoștea pe Eva sub acest raport, deși foarte probabil, fiindcă o numește soție, iar din Gen. 2, 24 rezultă că bărbatul și femeia constituiesc un organism unitar (Mântuitorul se provoacă la acest text când vorbește de legătura în căsătorie.)

Cu un cuvânt, a susținea o asemenea idee înseamnă a sta în contradicție cu expunerea biblică atât de precisă și cu naturala presupunere, că oamenii dela început au fost destinați spre înmulțire.

b) Conștiința păcatului și fuga de pedeapsă v. 8—14.

v. 8. „Și au auzit glasul Domnului Dumnezeu umblând prin Raiu după amiază, și s'au

ascuns Adam și femeia lui dela fața Domnului Dumnezeu între pomii Raiului.”

Desnodământul fatal se apropie. Adam și Eva au păcătuit. Efectul momentan simțit în însași ființa lor, (conștiința vinei și neliniștitoarele mustrări, sentimentul rușinii și teama în așteptarea judecării) este numai o fărâcă din pedeapsa meritată. Dreptatea divină pretindea ca omul atât de bine înzestrat la creațiune, să apară înaintea Domnului său, să-și justifice atitudinea și să primească pedeapsa. Clipa când vinovatul apare în fața celui ofensat este hotărâtoare asupra sentinței. O atitudine umilă, o mărturisire deschisă a faptei, o rugămintă, din care să transpire părerea de rău și hotărârea fermă de îndreptare, îmblânzește și pe cel mai aspru judecător, în schimb fie o atitudine plină pe mândrie (să nu fie confundată cu „demnă”), fie o atitudine lașă, prin evitarea celui jignit, prin încercarea de a mistifica adevăratul curs al faptelor, numai agravează sentința. Această clipă supremă se apropie și la protopărinții noștri.

Din textul biblic nu putem stabili timpul care s'a scurs dela săvârșirea păcatului, până la judecată. Pare a fi însă foarte scurt. Omul păcătos nu mai putea rămânea în lăcașul fericirii. Dumnezeu

apare ca judecător. E. clar că în v. 8 avem de a face cu o teofanie.

Hummelauer spune: „Prin umblare se înțelege apariția solemnă a maestății divine. Apariția lui Dumnezeu face ca toate câte sunt în Paradis să se cutremure. Aerul să se umple de rezonanță. De aci se explică de ce protopărinții noștri se speriară.”⁵⁹⁾

Alți exegeți orientându-se după sensul real al expresiunilor „umblând prin Raiu” deduc, că Dumnezeu apare cu această ocazie în chip de om.

Însă expresiunea „a umbla” nu trebuie înțeleasă cu necesitate în sensul de a umbla după felul omenesc. Ea poate însemna tot atât de bine și „a merge maestos în pas măsurat”, (precum în Gn. 26, 12; Dt. 24, 14; II Reg. 7, 6.)

În fine, nu puțini orientându-se după Ps. 17, 8; 28, 1; Iob. 38, 1 etc. unde Iahve este înfățișat ca pășind maestos în mijlocul furtunii, ca judecător și răsbunător, iar glasul lui fiind trăsnetul, deduc că aci Dumnezeu ca judecător apăru în fulgere și trăsnete, apariție care explică spaima ce-i cuprinde pe oameni, încât se ascund printre pomii grădinii.

(Va urma)

Dr. G. L. MUNTEANU

PROGRAMUL

serviciilor religioase în Catedrală în săptămâna patimilor și la Sfintele Paști.

Sâmbăta Floriilor (20 Apr.) seara la ora 6: Vecernie mare cu Priveghere. Slujbă în sobor.

Dumineca Floriilor (21 Apr.) ora 10: Sf. Liturghie. Servesc: Prot. Dr. G. Munteanu, preoții I. Nicoară, Fl. Mureșanu și diaconul V. Bogan. Corul Episcopiei (Dr. A. Bena, prof.) Predică Prof. Dr. G. Munteanu.

Luni (22 Apr.) ora 8: Sf. Liturghie. Ora 18: Vecernie.

Marți (23 Apr.) *Sf. M. Gheorghe* ora 10: Sf. Liturghie. Servesc: Prot. I. Cioara, preoții Fl. Mureșanu, Nic. Belea și diaconul S. Suci. Corul Acad. Teol. (Prof. Dr. V. Petrașcu). Predică diaconul S. Suci.

Miercuri (24 Apr.) ora 8: Sf. Liturghie. Ora 18: Vecernie.

Joia Patimilor (25 Apr.) dimineața la ora 9: Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare cu Vecernia și binecuvântarea pâinii și vinului de Sf. Paști. Slujbă în sobor. Predică preotul Nicodim Belea.

Seara la ora 7: Slujba Sf. Patimi cu cele 12 Evanghelii. Va sluji P. S. Episcop Nicolae Colan încunjurat de marele sobor: prot. stavr. Dr. Seb. Stanca, Dr. V. Sava și Laur. Curea, protopopii I. Goron, I. Cioara, Dr. G. Munteanu, Prof. Dr. I. Todoran, preoții V. Mateiu, I. Nicoară, Fl. Mureșanu și N. Belea, diaconii V. Bogdan și S. Suci. Corul Bunavestire (A. Scurtu). Predică Prof. I. Goron.

Vinerea Patimilor (26 Apr.) dimineața la ora 9: Slujba Ceasurilor

domnești și Sf. Maslu cu marele sobor de mai sus.

După masă la ora 4: Vecernia, cu luări de pe Cruci a Mântuitorului.

Seara la ora 7: Denii. Utronia cu slujba Prohodului. Procesiune cu Sf. Epitaf, săvârșit de P. S. Episcop Nicolae Colan încunjurat de marele sobor de mai sus. Corul Bunavestire (A. Scurtu). Predică Pr. Fl. Mureșanu.

Sâmbătă (27 Apr.) dimineața la ora 9: Vecernia cu Liturghia Sf. Vasile cel Mare.

Noaptea la ora 12: Slujba Sf. Invieri cu încunjurarea Catedralei. Va sluji P. S. Episcop Nicolae încunjurat de marele sobor. Corul Bunavestire (A. Scurtu).

Dumineca Paștilor (28 Apr.) la ora 10: Sf. Liturghie Arhierască, săvârșită de P. S. Episcop Nicolae încunjurat de marele sobor și diaconii V. Bogdan, A. Scurtu, S. Suci. Corul Episcopiei (Prof. Dr. A. Bena). Predică P. S. Episcopul Nicolae.

Luni, a 2-a zi de Paști (29 Apr.) ora 10: Sf. Liturghie. Servesc: Prot. stavr. Dr. S. Stanca, prot. I. Cioara, preoții I. Nicoară, Fl. Mureșanu, N. Belea, diaconii V. Bogdan, S. Suci. Corul Bunavestire (A. Scurtu). Predică Dr. Seb. Stanca, prot. stavr.

Marți, a 3-a zi de Paști (30 Apr.) la ora 10: Sf. Liturghie. Servesc: Prot. I. Goron, preoții Fl. Mureșanu, N. Belea și diaconul S. Suci. Corul Maicelor dela Mănăstirea Sf. Elisaveta. Predică Pr. V. Pârnu.

tul postului în „săptămâna mare“, corespunde în totul cerințelor noastre sufletești; *distribuția lor* fiind o iscusită înțelegere a tendințelor și slăbiciunilor noastre.

Ca *isvor istoric* „deniile“ sunt inspirate din tradiția liturgică a Vechiului Testament, unde se obișnuiau anume rugăciuni în ziua întâiu și 'n cea din urmă a unei mari sărbători.

Analog cu aceasta biserica creștină a hotărât deniile în cea dintâi săptămână a marelui post: — primele 4 zile —, în Miercuria și Vinerea celor de a 5-a și a 6-a săptămână, cum și în toate zilele săptămânei mari (afară de Sâmbătă).

Și astfel în cea dintâi săptămână a ajunării mari: Lunea, Marțea, Miercuria și Joia se citește la vremea înserării „Canonul cel mare“ a Sf. Andrei Criteanul zis și Ierosolimitul, canon despre a cărui frumusețe și tâlc numai însăși citirea ne poate vorbi — în el fiind cuprinsă în rezumat întreaga istorie a Vechiului și a Noului Testament.

„La stejarul lui Mamvri ospătând patriarhul (Avraam) pe ingeri, a luat la bătrânețe vânatul făgăduinții“.

sau:

„Chip făcând grozăviei patimilor mele cu poftă iubitoare de desmierdare, mi-am stricat frumusețea minții“ deci:

„priveghează, o suflete al meu și te fă laudat ca cel mai mare între pa-

triarhi; ca să dobândești lucrarea cu gândirea cea înaltă; ca să te faci minte văzătoare de Dumnezeu și să ajungi în norul cel neapus cu gândirea și să te faci neguțator de lucruri mari“. (Triod pg. 417.)

În Miercuria celei de a 5-a săptămână, deci cam la jumătatea ajunării mari, când se continuă deniile, la Sărândă, Triodul ne chiamă cu stihirea:

„Trecând jumătățirea acestei sfințite încunjurări a ajunării, să ne îndreptăm călătoria noastră către cel viitor cu bucurie ungându-ne sufletul cu unt de lemnul facerii de bine. Ca astfel să ajungem și la înfricoșata și sfânta înviere a Lui“.

Acum, la aceasta zi se repeteste Canonul „Sf. Andrei Criteanul și mai ales „Canonul Sf. Maria Egipteanca“.

În Vinerea aceleiași săptămâni se pomenește la „denii“ cântarea de laudă a Maicii Domnului numită „Acatist“ — cea întru pomeneirea biruinții sfinte a creștinilor, prin voia „Fecioarei“ asupra păgânilor în 627.

Cântare de biruință — Acatistul Maicii Domnului — este mult dător de întărire și nădejde că „precum cu voia ta Maică Fecioară, pe Eraclie ai mântuit cu Cetatea Constantinopolului de Perși și apoi pe Constantin Pogonitul mântuindu-l ai la 670 de sabia și furia păgânilor Agareieni — au Saracini —, sau pe Leon Isaurul de aceeași mânie l-ai mân-

tuit, Maică izbăvitoare, mântuește-ne și pe noi“, — ca după glasul psalmistului plinească-se zisa: „Să învie Dumnezeu și să risipească dușmanii Lui, să fugă dela fața Lui cei ce-l urâsc pe Dânsul, să piară cum piere fumul, cum se topește ciara dela fața focului (Ps. 67, v. 1—3).

Acest „Acatist“ dimpreună cu „Canonul cel mare“ a Sf. Andrei, cum și Canonul despre pocăința și întoarcerea întru sfințenie a desfrânatei Maria — devenită apoi Sfânta Maria Egipteanca, ce se pomenește în slujbele dela mijlocul postului, — deci la jumătatea drumului între patimă și înviere își au o prea evidentă tâlcuire.

În drumul mântuirii prin focul patimilor multe ademeniri stau în calea credincioșilor.

Dacă n'ar fi aceste oaze de lumină din care sufletul să se hrănească cu nădejde și cu putere, grea și depărtată ne-ar fi mântuirea.

Biserica noastră a ales în adins aceste trei momente, ca în abisul înserării, în biserica plină de mister și vrajă să amintească închinătorilor calea și mult milostiva îndurare a celui Prea Înalt.

Cu același îndemn ce altădată ni-l da Sf. Ioan Gură-de-Aur: „or ce ați greșit voi, veniți în biserică și spuneți: „Doamne am greșit iartă-mă! și iertat vei fi“ („Predici despre pocăință“ trd. St. Bezdechi), același îndemn ne tâlcuește atât povestea vieții Maria Egipteanca ca și plinul de nădejde — Acatist a Maicii Domnului:

„or câte mărturisiiți cu căință, cu post și rugăciune — iertate vor fi vouă.“ (Mat.)

Popasul ce face biserica la aceasta jumătate cale cu amintirea acestor două mari împliniri a voiei lui Dumnezeu: — biruința vrășmașului și iertarea până la ridicarea întru sfințenie a celei cea fost Maria Egipteanca — hotărât răspunde unei mari înțelegeri a sufletului omenesc.

El răspunde dorinței de altfel exprimate: „că începând cu dragoste această a 6-a săptămână din sf. ajunare, să aducem cântare de umilință și rugă de iertare mai înainte de praznuirea stâlpărilor lui Hristos, celui ce vine pentru noi să șeadă pe

mânzul asinei, ca să supună Tatălui *dobitocia păgânilor* ca un împărat, că deci gătindu-ne sufletul cu ramuri de bunătați să vedem și învierea ce va veni bucurându-ne“ (Se dealnă după a III-a stihologie în Lunea stâlpărilor).

*

În aceeași cronologică ordine de idei la „denia“ din Miercuria săptămânei a 6-a se face amintirea morții lui Lazar prietenul lui Hristos — ce înviat fiind a fost mai apoi hirotonit episcop în insula Cipru — repausând la 30 de ani după învierea lui din morți.

Această minunată moarte și apoi învierea din morți este larg irimosită în denia seriei și motivul principal al tuturor cântărilor este puterea nemărginită a lui Dumnezeu de a ne învia din moartea păcatului:

„Asemănându-ne noi, credincioși, Martei și Mariei, să trimitem la Domnul dumnezeesti fapte, ca pe niște solitori; ca să vină să învieze mintea noastră care zace moartă în mormântul lenevirii nesimțitoare, nici cum simțind frica lui Dumnezeu și neavând semne de viață; strigând: Vezi Doamne! și precum de demult, îndurate ai sculat pe Lazăr prietenul Tău cu venirea Ta cea înfricoșată, așa ne înviază pe toți, dându-ne nouă mare milă.“ (Din stihurile lui Iosif pe glas 5, după prosomia: Bucurate cămara... Triod pg. 495.)

*

În Vinerea aceleiași săptămâni, pentru aceeași zidire sufletească se pomenește la sfințele slujbe de seară a deniilor despre însăși minunata înviere a lui Lazar, simbolic înfățișată nouă celor morți cu sufletul ca o nădejde permanentă și un îndemn de a crede și cere mântuirea de Sus:

„Doamne glasul Tău a stricat împărățiile iadului și cuvântul puterii Tale a ridicat din mormânt pe cel mort de patru zile; și s'a făcut Lazar început al mântuitoarei invieri cei de a doua. Toate sunt cu puțință, Ție, Stăpâne, împăratul tuturor, dăruiește robilor Tăi curăție și mare milă.“ (Cea de a treia stihire compusă de evlaviosul împărat Leon cel înțelept pe glasul al 6-lea. Triod pg. 510.)

(Va urma)

G. NOVEANU

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. nostru Episcop Nicolae a fost săptămâna trecută la București, unde a luat parte la ședințele Senatului și s'a interesat de câteva chestiuni ale Eparhiei, pendinte la Ministere. Vineri seara 12 c. P. S. Sa s'a înapoiat la reședința din Cluj.

Buletinul episcopiei Timișoarei. Pe ziua de 1 l. c. a început să apară la Timișoara foaia oficială a reînființatei episcopii, sub direcția d-lui Dr. E. Grădinariu. Deocamdată apare bilunar, urmând ca mai târziu să iasă săptămânal, transformată în revistă religioasă. Facem noului confrate cele mai bune urări.

Conferințe religioase. Duminică 14 l. c. a avut loc în Cluj cea din urmă conferință din ciclul organizat de Societatea femeilor ortodoxe în unire cu Frăția ortodoxă română. A vorbit în sala N. Pârvan dela Universitate d-l prof. Gh. Șofronie tratând despre: Convenția Crucii roșii și umanizarea războiului. Un public ales, în frunte cu P. S. Episcop Nicolae a urmărit cu tot interesul expunerile competente ale excelentului conferențiar. D-na Sofia Meteș a mulțumit tuturor conferențiarilor cari și-au dat contribuția lor valoroasă la sforțările nobile ale celor două mari societăți ortodoxe.

Expoziția pictorului N. Brana. În palatul rezidenței Ținutului Soameș din Cluj s'a deschis de curând, în prezența unui public număros, ex-

poziția de pictură și gravuri a dlui N. Brana, unul din cei mai talentați pictori tineri ai Ardealului. D-sa expune lucrări pline de originalitate, cari de mult i-au adus elogiile meritate ale criticii plastice. De altfel d-l Brana e cunoscut în cercurile noastre și ca un iscusit zugrav bisericesc. Expoziția de față constituie o nouă etapă în ascensiunea sa artistică. Expoziția este deschisă în fiecare zi dela 9—1 și 4—8. Intrarea liberă.

Contra profesorilor abuzivi. Ministerul educației naționale a dispus, ca profesorii școlilor de stat, cari vor obține detașarea dela catedre la alte instituțiuni sau servicii și totuși vor face ore la școli pendinte de alte ministere, sau la școli particulare, să fie pedepsiți cu suspendarea din învățământ. Măsura nu este rea, important e însă, ca ea să fie aplicată. Numai așa intrăm în disciplina omeniei și a ordinei de drept.

O expoziție engleză la Cluj. Dumineca trecută s'a deschis la Institutul de studii clasice din str. Gen. Gherescu o expoziție de fotografii din Anglia organizată de marele ziar londonez „Times”. Expoziția este deschisă pentru public în fiecare zi dela 10—1. Ea merită să fie văzută de publicul românesc.

Învățământul profesional. Senatul a debătut săptămâna trecută cele două proiecte de legi privitoare la organizarea învățământului profesional. D-l ministru P. Andrei, constatând că în situația actuală învățământul profesional nu răspunde menirii lui, a hotărât să-l reformeze în acord cu nevoia reală a țării de a pregăti de fapt meseriașii necesari industriei noastre în plină dezvoltare. D-sa stabilește trei feluri de școli: de ucenici, de meserii și tehnice (de subingineri). Pregătirea de cultură generală se va da în școli conduse de Ministerul educației, iar cea practică în cele de pe lângă uzine. Să sperăm, că reforma, așa de bine intenționată, va putea da rezultatele pe cari școlile profesionale de azi nu le-au obținut.

Buletinul războiului. Pe frontul de vest se intensifică ciocnirile de patrulare și tirul de artilerie. Se pare că ofensiva adevărată nu va mai întârzi. Atenția lumii întregi este îndreptată însă la Nord, unde ocuparea violentă a Danemarcei și Norvegiei de către Germani a deslănțuit o puternică ofensivă în Marea Nordului. Anglia a minat coastele norvegiene, strămoștoarea Skaggerak și Kategat dintre Danemarca și peninsula scandinavă. Prin aceasta a făcut imposibilă navigația germană spre Norvegia și Svedia, tăind contactul trupelor germane debarcate în Norvegia cu Reichul. Bătălia navală începută săptămâna trecută e încă tot în curs. Se constată pierderi de ambele părți, cele germane fiind foarte grele. În prima fază a bătăliei au fost scufundate 18 vase de războiu germane și 4 engleze. Peste 5000

soldați germani și-au găsit moartea în valuri. Crucişătoarele germane Gneisenau și Emden — cele mai mari — au fost scufundate de norvegieni. În ziua de 13 Aprilie alte 7 crucişătoare germane au fost scufundate în fața portului Narvik. Aviația germană caută să compenseze aceste pierderi prin atacuri îndrăznețe. Norvegia se apără cu înverșunare. Olanda a decretat starea de asediu, iar Belgia e în stare de alarmă, Svedia se așteaptă și ea la surprize. Războiul general în vest și nord pare inevitabil.

BIBLIOGRAFIE

A apărut „Gândirea” Nr. 4 pe Aprilie 1940, număr festiv, despre Nichifor Crainic la 50 de ani, redactat sub președinția d. Prof. I. Petrovici, cu următorul cuprins:

Ion Petrovici: Activitatea lui Nichifor Crainic. Nicolae, mitropolitul Ardealului: Nichifor Crainic și timpul nostru. V. Voiculescu: Cincizeci de ani. D. Caracostea: Destinul poetului la Nichifor Crainic. Lucian Blaga: Inceputurile și cadrul unei prietenii. Ion Pillat: Lui Nichifor Crainic. Tudor Vianu: Sentimentul spațiului în poezia lui Nichifor Crainic. Pan. M. Vizirescu: Iisus prin grâu. Virgil Zaborovschi-Florea: Exegeză. Ștefan Cârstoiu: Poezie și religie în opera poetică a lui Nichifor Crainic. Gh. Vrabie: Nichifor Crainic și lirica noastră de azi. Ștefan Baciu: Nichifor Crainic un autograf și eu. Sextil Pușcariu: Profilul muzical al „Rugăciunii” lui Eminescu. D. Stăniloae: Opera teologică a lui Nichifor Crainic. Teodor M. Popescu: Nichifor Crainic în teologia noastră. Emilian Vasilescu: Nichifor Crainic apologet creștin. Ștefan Dobra: Magister ad cathedram. Victor Papilian: Nichifor Crainic și Ardealul. Grigore Popa: Eseistica lui Nichifor Crainic. Mariella Coandă: Nichifor Crainic și Italia. Dan Botta: Clasicismul lui Nichifor Crainic. Septimiu Bucur: Nostalgie Paradisului.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 714/1940.

Ordin Circular

Aducem la cunoștința membrilor Casei Clerului în copie adresa acestei case Nr. 1363 din 29 Ianuarie 1940, pentru a se putea orienta:

„Intrucât o parte dintre membrii Casei au împlinit 10 ani și neavând obligațiuni față de Casă — împrumut sau gir — își pot ridica cotizațiile capitalizate în tot acest timp, Comitetul de Direcție a dispus încă dela 2 Ianuarie a. c., să se facă soldurile la partizile membrilor pe 1939, pentru situații clare la zi.

Cum însă borderourile și recipisele pe Decembrie 1939, ne-au sosit cu întârziere, motivat și de faptul că o parte din personalul Casei este concentrat, Consiliul de Administrație în ședința dela 25 Ianuarie a. c. a oprit orice alte lucrări, împrumuturi sau corespondență, pe timpul dela 29 Ianuarie—5 Februarie a. c., pen-

tru ca d-nii funcționari dela partizi să poată face operațiunile de închiderea partizilor membrilor pe data de 31 Dec. 1939.

Cu începere dela 7 Februarie a. c. vom face restituiri de cotizații, expedind prin mandat poștal sumele, având deja suma respectivă consemnată, dela începutul anului, la Casa de Depuneri”.

Cererile de restituire se vor înainta direct către Casa Clerului.

Cluj, la 11 Aprilie 1940.

Consiliul eparhial.

Nr. 2497/1940.

Comunicat.

Redăm mai jos ordinul On. Minister de Finanțe referitor la taxele de timbru cu începere dela 1 Aprilie 1940, pentru a se observa întocmai:

„Avem onoare a Vă face cunoscut că prin legea din 1 Aprilie 1940, taxele de timbru și impozitele proporționale au fost sporite cu 40%.

1. Pentru taxele de timbru, fracțiunile mai mici de un leu, rezultate din sporire se neglijează în favoarea contribuabilului, astfel: Timbru de petiție s'a majorat dela 8 la 9 Lei.

CertIFICATELE dela 14 la 16 Lei.

2. Pentru impozitele proporționale, majorarea operează pur și simplu, astfel:

Furniturile, executările de lucrări, impuse cu 1.40% prin sporire devine 1.68%.

Contractele de închiriere și arendare dela 1.50% la 1.80%.

Vânzările imobiliare nu au de suportat această majorare, fiind exceptate. Astfel încât rămân mai departe impuse cu 8%, la care se adaugă însă impozitul de 2% conform legii pentru așezarea unei contribuțiuni naționale excepționale pentru apărarea țării.

Vă rugăm să binevoiți a da dispozițiuni organelor în subordine pentru aducerea la îndeplinire a legii modificatoare, spre a se evita pagube în patrimoniul statului.

p. Ministru (ss) Eugen Demetrescu
p. Director indescifrabil”.

Cluj, la 11 Aprilie 1940.

Consiliul eparhial.

Nr. 2496/1940.

Comunicat.

Mai jos în copie Vă trimitem adresa Casei Fondului Național al Aviației Nr. 134.628/1940 referitor la perceperea timbrilor legale pe toate chitanțele și facturile ce vi se prezintă.

„Avem onoare a Vă aduce la cunoștință următoarele: în conformitate cu dispozițiunile art. 19 din Legea Fondului Național al Aviației, publicată în Mon. Oficial Nr. 139 din 20 Iunie 1939, operațiunile comerciale, actele și faptele juridice intervenite între comercianții, industriașii sau particularii și instituțiunile publice (Stat, ținut, județ, comună și Instituțiunile de drept public de sub dependența lor), sunt supuse taxelor determinate de legea fondului național al aviației, aceste taxe urmând a fi suportate de particulari.

Instituțiunile menționate, sunt obligate ca pentru operațiunile mai sus arătate, să perceapă timbrul legal

pentru fiecare operațiune prevăzută de legea fondului național al aviației.

Se precizează că celelalte acte scutite de art. 22 din legea timbrului fiscal, neîntrând în prevederile art. 19 din legea fondului național al aviației, rămân și mai departe scutite de timbru de aviație, afară de scutirile asupra cărora s'a revenit, prin modificarea legii timbrului fiscal din 1 Aprilie 1939.

Pentru actele emise dela data de 13 Octombrie 1938, când au intrat în vigoare dispozițiunile legale de mai sus, rămase eventual netimbrate, se acordă termenul de 31 Martie 1940, înăuntru căruia taxele restante datorate fondului național al aviației vor putea fi vărsate în numerar la Banca Națională Română cont. T. 118. După data de 31 Martie 1940, organele de control C.F.N.A. au dispozițiuni să constate infrațiunile, rezultate ale nerespectării dispozițiunilor art. citat, dresând acte de contravenție funcționarilor cari au dat curs actelor netimbrate legal. Pentru intrare în legalitate, cu onoare Vă rugăm a dispune ca să se aducă la cunoștință dispozițiunile mai sus enunțate tuturor organelor Dvs. în subordine.

Director Int. Maior N. Rizescu ss.,
subdirector C. Dumitrescu”.

Vă rugăm să nu achitați nici o factură sau chitanță care nu este prevăzută cu timbrul de aviație legal, cunoscând că legea sancționează greu pe funcționarul care a dat curs unei plăți fără a se percepe timbrul.

Acest ordin se publică tuturor organelor noastre de administrație și control.

Cluj, la 11 Aprilie 1940.

Consiliul eparhial.

Nr. 120/1940

(10) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia urbană de clasa I Alba-Iulia II Maieri, devenită vacantă prin trecerea la pensie a parohului protopop onorar Florian Rusan, prin aceasta publicăm concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Renășterea”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salarul dela Stat conform pregătirii.
2. Sesiune complectă.
3. Locuință în natură.
4. Venitele stolare obicinute în parohie.

Reflectanții la acest post își vor înainta, în termen legal, cererile de concurs, instruite cu toate documentele necesare, Consiliului eparhial.

Candidații vor prezenta act de învoire dela P. S. Episcop, cu care vor putea pe lângă autorizația prealabilă a protopopului, să se prezinte într-o Duminecă sau sărbătoare în parohie, spre a cânta, predica, eventual a liturghisi și a face cunoștință cu enoriașii.

Alba-Iulia, la 1 Martie 1940.
Oficiul protopopesesc al tractului Alba-Iulia în conțalegere cu consiliul parohial din parohia Alba-Iulia II Maieri.
(s. s.) Alexandru Baba, protopop.

POSTA REDACȚIEI

Pr. M. Fr. B. Cu regret, dar nu se pot publica din lipsă de stil.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.